

Előzetesi feltételek.

Egész évre . . . 5 frt — kr.
Félévre . . . 3 frt 50 kr.
Hivatalok, községek, köz-
segi jegyzők és tanítók
részére egész évre 3 frt.
Italmérek és korcsmá-
rok részére az italmérek
közönye-vel együtt
egész évre 4 frt.

Az előfizetések
postautalvánnyal
eszközöndők.

Egyes számok 10 krajval
kaphatók a kiadónál.

GÖMÖR

TÁRSADALMI, KÖZGAZDASÁGI ÉS VEGYES TARTALMU HETILAP.

A GÖMÖRMEGYEI GAZDASÁGI EGYESÜLET

HIVATALOS KÖZLÖNYE

Hirdetések.

centiméterenként 2 kr.,
többszöriért 1½ kr. fize-
tendő. Bélyegdíj minden
egyes beiktatásért 30 kr.

A NYILTTÉRBEŒ.

minden 3 hasábos gar-
mond sor díja 15 kr.
Hirdetőirodák, előfizetők
vagy gyakori hirdetők
tötezes díjkezelményben
részesülnek.

kéziratok a szerkesztőséghez (Jánosi-utca 8. sz. I. em.)
küldendők. — Kéziratok vissza nem adtnak.
Felelős szerkesztő: SZELESS ÖDÖN.

Megjelenik hetenként egyszer,

— VASÁRNAP. —

A hirdetések, előfizetések, reklamációk,
a kiadóhivatalba (Főler, 8. szám alá) intézendők.
Laptulajdonos: DRASKÓCZY LÁSZLÓ.

Lapunk számára hirdetéseket elfogad a *Reuter* ügynökség és a *Magy. Távir. Iroda* hirdetési irodája Budapest, Granátos-utca 1 szám.

Katonai kérdések.

A lefolyt héten Rimaszombatot katonai várossá tették az itt összpontosított hadosztály, a bevonuló és kivonuló csapatok

Emléklül maradhatnak meg a városban lezajlott piaci, kerti hangversenyek, s a közeli vidéken végbement katonai fegyvertények. Ezekről a napi hirrovat van hivatva beszámolni; de sokkal okosabbnak tartjuk azt rövidebbre szabni, hogy más reminiscentiáknak annál több tér jusson.

A katonaság tömegesebb itléte felrázta dermedtségéből székvárosunk publikumát. Jól eső lényként igitjuk ezt ide, mert embergyűlöletbe ejtő az az élettelen sivárság, mely utcáinkat és tereinket egyébként uralja. Egy török temető csendélete vígabb, mint Rimaszombat nyilvános utcai élete.

Érzi is az ember, hogy itt nem élő társadalom él, hanem egyes emberek laknak, ki-ki magának, s ha a férfi világ még egy más helyen kaszinóban, sörcsarnokban összejön, a nőközönség ki van minden nyilvános életből zárva és visszaszorítva az otthoni sutba

Egy-egy bál, egy-egy szini előadás tesz kivételt Ehhez járul az egyszerűbb de vagyonos polgárság elnyomása, lenézése egy pár hatalmastól, olyan elemek vezetése, kik társadalmi életet teremteni nem tudnak, sőt csak elősegítik azt, hogy az emberek egymást kerüljék és az emberek között a fesztelen könnyed érintkezés megszűnjék, akkor ezzel a sivár képpel szemben öröm sugár-

zik le az arcáról, — ha az ember észre veszi, hogy ezt a széttagolt társadalmat mégis együvé tudja hozni — egy katonabanda nagy dobja.

Azonnal meg is győződünk a nagy dob kulturális missziójáról. De nem akarunk gonyulódni, csak a kijelentés fullánkját kívántuk igénybe venni, hogy egész komolysággal hangsúlyozzuk egy kétségbevonhatlan igazságot, hogy t. i. a hadsereg ott, a hol a polgári elemmel jó viszonyban van és jelentősebb számmal van képviselve, a társadalmi élet fejlesztésére nagyon sokat tehet, sőt nem egy helyen, mint Lősonczon is, a katonaság a nyilvános társasélet központja, ez rendezvén a legtöbb olyan nyilvános összejövetelt, ahol a társadalom minden eleme rang és rend nélkül, amennyiben a műveltségre józsimet tarthat, összejönni szokott.

Mint egy közömlős elem, roppant alkalmas a jegezedésre s a társadalom amalgamatiójára, mert mindenesetre áll az, hogy azok az emberek, akik egy tisztí mulatságon megjelenhetnek együtt, egymást többé le nem nézhetik. Az emberek érintkezése általánosabb és fesztelenebb lesz.

Ez egy kétségbevonhatlan tapasztalati tény, s ha erre mindent nem is — mert ez is egyoldalú lenne — de nagyon sokat lehet építeni kívált ott, hol ifjuság nagyon gyéren van.

De a kulturális reminiscentia mellett még hathatósabban lép fel az anyagi érdek.

Azt hisszük, hogy nem igen kell nagy bizonyításokba bocsátkozni. Iparosaink, ke-

reskedőink, gazdáink bizonyára megérezték a héten a katonai kincstár pénzáradatának sok ezerféle csatornákon való átszűrődését. Érezhették azt a nagy előnyt, hogy a hadsereg nagyobb számú elhelyezése egy-egy vidéken mit jelent.

És akkor, amikor a kaszárnya politika legegyszerűbb, legvilágosabb magaslatára a műveltség nagyon alacsony fokán álló vidékek is eljutottak, akkor bizonyos meglepetéssel kell kérdeznünk, vajjon mi az oka, hogy Rimaszombat és Gömörmegye egyáltalában olyan mostoha elbánásban részesült a katonaság elhelyezése tekintetében.

Jolsván van egy honvéd zászlóalj és Rimaszombatban néhány tüzér batteria. Ez jutott ki az egész megyének a hadseregből és annak előnyeiből.

Pedig a megye és székvárosának fekvése az elhelyezést éppen nem nagyon akadályozta.

Ezeket az állapotokat az ezen kérdések iránti érdeklődés hiánya okozta, amely mellett eljutottunk oda, hogy innen-onnan a tüzérek is odább vonulnak anélkül, hogy helyük betöltése biztosítva lenne.

E mellett bizonyít az is, hogy a leányiskola felépítését is azért halasztják, mert arra az esetre, ha a tüzérek után más csapatokat biztosítani nem lehet, úgy a huszártéri kaszárnyát fogják leányiskolává tenni.

És ha a multakért nem kívánunk rekriminációkba bocsátkozni, bár kétségbevonhatlan információt nyertünk az iránt, hogy Rimaszombat a multban elnyerhette volna

TÁRCZA.

VENEZIA.

— Irta: RAISZ DEZSŐ. —
(A »Gömör« eredeti tárczája.)

A miskolczi kereskedelmi iskola tanárai a feltebb növendékekkel s egy kedves kis kompániával megtoldva, világot látni indult el a husvétünnep alatt. Mikor erről értesültem, bennem is felbuzdult az utazási vágy, s siettem Batyiból Miskolcra, hogy a társasághoz szegődhessem. Jókör érkezvén, s diaktárczámat egy gondolhatóan legkedvesebb keresztapa (Radvány) által alaposan reparáltatván, ápril 7-én megindultunk mindazok közt az izgalmak között, melyek a jámbor szárazföldi halandót elfogják, ha olyan nagy utra kél, amelyben a vitorlás tengeri hajók hullámverte utjai bepezik a kirándulás egyik részletét. S mivel az igen hosszú ut alatt meg is lehet halni, társaságunkat nagy bucsuzó közönség kísérte ki a pályaudvarhoz, hol a mig mi vágytelve néztünk a távolba, ők könyezve néztek utánunk

Mivel pedig fiatal asszonyok ilyen könyeket elfojtani nem tudnak s azok őket könnyen megölik, hogy a veszedelemtől meneküljenek, inkább a tenger czápáival kívánva szembe nézni, nem maradtak otthon, hanem férje kkel jöttek a fiatal feleségek is. A társaság tehát élénk és sokoldalú volt, s mikor a vonat lütyülve megindult, 30 torokból harsant a kedves viszontlátásra! Persze,

ha a hegyelmes vasutasok egy kis karambolt nem rendeznek, a sirocco pedig hajónkat fel nem forgatja, a czápák nagy lakomája s öröme.

De e félelmes gondolat nem igen zavart kedélyt, mert a robogó vonat minden perczen közelebb vitt bennünket igazi célpontjainkhoz, s a társalgás egészen e tárgy körül forgott.

Az egyik kívánsága netovábbjait Fiume a tengerrel, a másikkal Abbázia, Miramaré, a harmadikkal Velence képezte, volt ki folyton a gondolázásról ábrándozott, — egyszóval hezczeltük egymást, ahogy lehetett. Az élénk csevegés között a vonat rohanását figyelmen kívül hagyva, az esti félhomályból egy nagy sikró elötörő búbajos fény gloire s fénycsillagok milliója tört a szem felé, s ez a titokzatos fényhalmaz megdobogtatta a szívet s a szív elárulta, hogy ez a nagy fény hazánk fővárosának dicsőségét, nagyságát hirdeti, mert e fény alatt fekszik a hőmpölygő Duna partjai mellett Budapest.

Mennyi büverő e szóban, amely minden jó magyart leköt; de társaságunk ismerős lévén a nagy várossal, az egyszer — czélunk külföldi tanulmányut lévén — a megérkezés után félóra mulva fájdalommal kell bucsuzást mondanunk. De mielőtt e bucsu teljes lett volna, vonatunk a dunai vashidon átröbögött s a fényképrázat, amely a Duna vízében megtörött s a viztükre által szétszóratott, volt a legszebb felelet a mi bucsuüdvözlötünkre.

S ahogy Budapest eltűnt mögöttünk, s a vidékre az éj leple leszállt, ajkunk elnémult, csendesen ültünk egymás mellett, a vidékből nem

látva semmit, a képzelet merész képeibe merülve addig, mig az álom szemekre lopódzott.

S midőn a napsugarak coupenkba betörték s bennünket felköltötték, Zagrab horvátjai üdvözöltek a »dobre zdrave« kívánsággal, de csak addig, a mig meg nem tudták, hogy magyarok vagyunk. Ezek a horvátok úgy félnek tőlünk, mint az ördög a szentelt viztől, pedig még azt a vasutat is nekünk köszönhetik, a melyen a világgforgalomnak kis országuk megnyitott. Nem is éreztünk nagy vágyat ebbe a sovínista városba bemenni, inkább tova siettünk a mi kedves Fiuménk felé, s a ki hazánkba oda törekszik, el nem kerülheti Fume előőrseit, a Karst hegyeket. Egykor ezek is valószínűleg, mint a mi legtöbb hegyeink dús erdőkkel ékeskedtek, de azok ki-méletlen letarolása után elsöprötte az itt gyakorlat uralkodó Bora és a zápor annak termő talaját a Quarnero öböl medrébe s a mi imitt-amott megmaradt, most az emberi kéz gondallápolja, körülkerítgeti a sziklák törmelékeivel mint egy kertet, hogy a benne felváltva burgonyát, szőlőt, fűgét természetessen. Még a lugos szőlők alját is felhasználja alkalmas kerti növények termesztésére.

Itt az utazó szemei elé szebbnél szebb festőiesebb képek tűnnek elő; az a kopár föld-és fűnélküli orom oly csúnya, oly rideg és mégis olyan érdekes és mégis . . . olyan gyönyörű.

Midőn a nap utolsó sugaraival csókolta e tájat, hallatszott az igazgató felkiáltása: »tenger! . . .« Ez a szó mint egy villámcsapás ütött meg minket, mindnyájan rohantunk az ablakhoz és csakugyan ott volt az a . . . alami, az a tenger,

a 16-ik honvégi gyalogezredet az összes zászlóaljakkal, ha szemes lett volna és a város határán túl is vizsgálta volna a dolgok fejlődését, akkor a jövőért szólalunk fel, hogy a város és polgárság anyagi fejlődésének előbbre hozatala, épp úgy a társadalmi előnyöké, is kezdjen nagyobb akció, hogy minél nagyobb számú katonaságot biztosítson Rimaszombatnak, ehhez a törekvéshez bizonyára a megye is meg fogja adni a támogatást.

Felhasználhatja Rimaszombat e törekvésben azokat a jó benyomásokat is, — a melyeket a hadsereg intézői innen és a megyéből magukkal visznek.

Ezek a tanulságok voltak azok, amelyeket levontunk a hadsereg egy jelentős részének itt tartózkodásából, s ha ezeket felszínre hozni komolyabb feladatunknak ismertük, tettük, mert a közügyről sehol és semmi esetről meg nem feledkezhetünk.

Felhívás

az ország kereskedőéhez, kereskedelmi vállalkozóihoz, pénzintézeteihez és biztosító-társaságaihoz.

Az 1896-iki ezredéves országos kiállítás kereskedelmi, pénz- és hitelügyi csoportjának elnökségei immár annyira előre haladtak, hogy rövid időn a szükséges terület megállapítása s az épületek tervezése fog sorra kerülni. Ez azonban nem lehetséges mindaddig, míg a csoport programjának keresztülvitelével megbízott végrehajtó-bizottság nem ismeri azokat az anyagi eszközöket, melyek a költségek fedezése tekintetében rendelkezésére állanak.

Fölkérjük ennél fogva mindazokat, akikhez a csoport-bizottságnak 1893. évi december hó 30-án tartott össüléséből kifolyólag felhívást intéztünk az iránt, hogy a csoport kiállításra költségeinek fedezéséhez járuljanak, valamint általában mindazokat, akik a kereskedelem-, pénz- és hitelügyi csoport által közvetlenül érdekelve vannak, az ország kereskedői, kereskedelmi vállalkozói, pénzintézetei és biztosító-társaságai, szíveskedjenek hozzájárulásuk iránti nyilatkozatukat folyó évi szeptember hó végéig az ezredéves országos kiállítás igazgatóságához (Akadémia-utca 3. sz.) beküldeni, ahová ugyancsak a felajánlott összegek is beküldendőek lesznek.

Budapestben, 1894. évi szeptember hó 1-én.
Az 1896 ezredéves orsz. kiállítás kereskedelmi-, pénz- és hitelügyi csoportjának elnökei:

Dr. Falk Miksa,
orsz. képviselő.

Lukács Antal,
földhitelintézet igazgatója.

Vidéki központok.

(A kereskedelmi és iparkamara évi jelentése.)

A székes főváros és vidéki városaink összes fejlődésében nagy aránytalanság van, olyan mélyet a mindnyájunk által rajongásig szeretett magyar birodalmi központunk egyébkénti természetes helyzete nemcsak nem kíván, de amely

ott volt az a végtelen tenger ott ringott csendesen, mint a bölcső, a nap pedig vele együtt látszott bóbiskolni, mint az álmos gyermek. — mint a ki . . . aludni akar menni a bölcsőjébe.

A vonat ezalatt mindig lejjebb rohant az irtózatosságról, csak kerügte azt a nagy köszirteket, mint a macska a forró kását; míg végre az utolsó pillanatban, midőn már a hegyek lövéhez értünk, tünt előnkbe az a rég óhajtott s várva-várt Fiume, szép tengerpartjával (E sajtós városban, hol a régi ódonszerű építkezési stílus utcaival és erődített falával ölelkezni látszik az új izlés és építészettel.)

Két napot időztünk, megtekintve a petróleum, rizshántoló és dohánygyárakat. Továbbá a tengerészeti akadémiát, melyben egy eleget hegyes a magyar állam nagy Széchenyink óhajának: »tengerre magyar« neveltetnek ifjaink, szép impozáns épületben.

Megtekinttük a Tersátó vár romjait is, melynek falai egy részét rég megemésztette már az idő; a hajdani vig életét most csak a mogyorósalakon zöldelő óriási rozmarin bokrok hirdetik, melyek az egykori várkertet díszítik.

Távolabb látjuk Abbáziát gyönyörű parkja és nyaralóival. Ott már erik a narancs, citrom, datolya, ott már zöldelnek a kúpalakú cyprusok és magnoliák, melyek mindnyian eddig ösmeretlen növényzet rekeivel gyönyörködtették szemünket.

(Vége következik)

nagy hátrányára szolgál vidéki városainknak. A kormányának tevékenységi irányzatában a vidék arányos fejlesztése mulhatatlanul s erélyesen felveendő, nehogy az aránytalanság ugy gazdasági, mint politikai és kulturális viszonyainkra békítő hatással, sőt a jövőben veszedelemmel járjon, hogy a fej mellett erőtlén tagok, szóval egészségtelen szervezet alakítsák.

Nem a különben is könnyen megbocsátható lokalpatriotizmus mondhatja ezt velünk, hanem hazánk jól fogott minden érdeke, mert a székes főváros természetes s hön óhajtott emelkedése mellett a vidéki városok haladása is előmozdított és elérhető.

Az ellentét e kettő között már is igen jelentékeny, de még helyrehozható, az arány megteremtéséért.

Nyilvánvaló, hogy ennél közgazdasági tevékenységünk adhatja meg a valódi alapot. Ezért első teendő, hogy iparvállalatok, gyárak ne csupán a székes főváros területén létesítsenek, hanem az erre nem kevésbé alkalmas vidéki városokban is.

Hisz ha csak oly vállalatokról volna szó, melyek fogyasztója kizárólag vagy nagy részben Budapest közönsége, még érthető a központosítási tendenciája, de nem akkor, midőn a vállalat létfeltételei, közlekedés stb épp úgy rendelkezésre állanak vidéken, hol a munkások ellátása, allandósítása sokkal kisebb áldozatot igényel.

A kormányának eddig is sikerült néhány nagy gyárnak vidéken való létesítését kieszközölni, ez eljárást jövőre következetesen és tervszerűleg folytatni kell.

A vidék nem féltékeny a székes főváros fejlődésére, szívesen tesz és hoz áldozatot, örömmel fogadja emelkedésének újabb és újabb jeleit s készsággal veszi, ha ennek érdekében a nemzet anyagi megerősítésével is intézkedések tételnek, de méltán elvárhatja, hogy felszívó és vonzó erő természetes hatása ne fokoztassék, ezáltal a vidék sokban kedvezőtlen helyzete még terhesebbé ne tévessék.

Oda kell törekednünk, hogy hazánkban Budapest kivül is legyen valamelyes szellemi, társadalmi és anyagi érdek.

Ez a magyarság elvitázhatatlan létérdeke, a mit nemcsak statisztikai adatok, de napról-napra előtűnő jelenségek igazolnak. Nekünk tehát vidéki központokra égető szükségünk van. Ilyeneket mielőbb, míg megvan a természetes, propagatív életerő, meg kell teremteni.

Megkülönbösen mielőtt az állami közigazgatás erősen központosító hatalma nyilvánul.

Ezek figyelembe vételével kell összes életviszonyainkat berendezni. E nagy cél érdekében — a székes főváros jellege szem előtt tartásával — kell közlekedési hálózatunkat kiegészíteni, a vonatok menetrendjét, a szállítási díjakat megszabni, bizonyos, a viszonyok által engedett decentralizációt létesíteni.

Intézményeink, hivatalaink ma sokban szét-szórva, ezek alkalmas vidéki városokban egyesítendők.

De másfelől azt várjuk a vidéki városoktól, hogy jól lefogott érdekekben elmenjenek az áldozatok legvégő határáig, hisz ezek idővel ugys megtérülnek.

Hogy iparuk, kereskedelmük fejlesztése iránt nemcsak kiváló előzékenységgel viseltetnek, de készek azt pozitív intézkedésekkel támogatni.

Ha czéltudatos városi politikát üznek, ha nem folytatnak válságos védvám politikát saját fogyasztásuk megdrágítására, a városi lét kellemetlenné tételére, ha a fogyasztók számának emelése mellett gondot viselnek a termelés s ellátás arányosságára, szóval czéltudatos, rendszeres külső és belső fejlődésük méltó gondjukat fogja képezni, akkor remélhető a vidéki városok állandó jellegű emelkedése, erős vidéki központ kiképződése, ami a közel jövő egyik legfontosabb feladata.

H I R E K.

— **Hámos László** vármegyénk főispánja f. hó 14-én Rimaszombatba érkezett, hogy a következő napon a balassa-gyarmati királyfogadásra induljon. Főispánunk egy párját ritkító gyönyörű négyes fogaton fog Balassa-Gyarmatra érkezni, hol a gömörmezei deputációt fogja a király elé vezetni.

— **Eljegyzés.** Dráskóczy László földbirtokos, főszolgabíró, egyházfelügyelő és a gömörmezei agrárszövetlet alelnöke, folyó hó 15-én jegyezte el a pestmezei Domony községben Segesváry Jenő pestmezei földbirtokos és néhai Onody Izabellának az ifjúság tavaszának minden szépségével tündöklő, előkelő szellemű leányát, Segesváry Irén urhölgyet Dráskóczy László vármegyei életünk egyik legrokonszenvesebb s gentleman szellemben legelőkelőbb intéző tagja, ki a tisztelők és jóbarátok olyan rajával dicsekedhe-

tik, hogy e hírünk széles körben fog örömet szerezni, s mi, kiket a boldog vőlegényhez, mint laptulajdonoshoz, benső kötelek is fűz, fokozott örömmel csatlakozunk a gratulálók sorába, kívánva, hogy az ifjú pár kötetlen frigyét az ég áldása és tartós boldogság övezze!

— **Kir. kormánybiztos.** Az ősi nagy gyakorlatok egészen azon keretben folynak le, — mintha valóban hadjárat lenne. Épp azért a fennálló szabályzat s törvények értelmében szükséges, hogy minden hadtestnél egy kir. kormánybiztos legyen jelen. A 14-én városunkba érkezett 6-ik hadtestparancsnokság körébe ily minőségben Görgei miniszteri tanácsos volt beosztva és a hadtesttel 6 is be-s másnap elvonult.

— **Katonai térzenék.** A katonaság itt időzése alatt hétfőn, kedden és szerdán a piacon naponként délután térzenét rendezett, mindegy nagy számú közönség jelenlétében. Egész nagy városias külsőt öltött a piac. Csütörtökön pedig a helybeli szegények javára 30 kr belépti díj mellett hangverseny volt a Széchenyi kertben, a mely alkalommal díszes és előkelő közönség gyűlt egytűve a város kies parkjában. A hangverseny vizsgázás kívánt lenni a hadsereg részéről a tapasztalt szíves fogadtatásért.

— **Eljegyzés.** Neumann Adolf kereskedő Kóvován, f. hó 11-én jegyezte el Zeidner Matild kisasszonyt, Zeidner Bernát vagyonos kereskedő és a Gróf Forgách-féle iparműveletek bérlejtőnek bájos leányát.

— **Hangverseny Putnokon.** Folyó hó 16-án Putnokon a rimaszombati dalárda közreműködése mellett a gömörmezei közművelődési egyesület javára nagyböszabású hangverseny lesz. Komoróczy Miklós tanár ezuttal palóczi imitációkkal fogja a nagyközönséget mulattatni.

— **Gömörmezei közgazdasági helyzete.** A miskolczi kereskedelmi s iparkamara a területét képező Borsod, Heves és Gömörmezei közgazdasági helyzetét alapsan ismertető jelentést az 1893-ik évről lapunk szerkesztőségének is megküldötte. A terjedelmes jelentés a földművelés, ipar és kereskedelem állapotát úgy a hogy van, a tapasztalható hiányokat, ezek okait, az orvosszereket stb statisztikai tanulmányokkal kapcsolatosan tárgyalja. A nagy alaposággal összeállított terjedelmes munkát ismertetni fogjuk részletesen.

— **50 éves tanítói jubileum.** A kishonti ág. ev. esperesség kerületébe tartozó Alsó-Székálnok község derék tanítója Faluba Lajos ma tölti be néptanítói működésének 50-dik évét. A 70 éves derék férfiú életterjedésében van s nem látszik n.eg rögs pályájának fáradaalma rajta. Erdemül tudható be neki, hogy községre minden lakója tisztán beszél és érez magyarul. A mai ünneplésre sokan gyűlnek össze; az egyház részéről küldöttség fogja üdvözölni a jubiléant, pályatársai pedig egy díszes albumba gyűjtött fényképeiket fogják atnyujani. Az ünnepélyt az egyház rendezi, a küldöttségi tagok a lelkész házában, a kartársak és más tisztelők pedig az ünnepelt házában ürítenek poharat a derék néptanító egészségére.

— **Tábori élet.** Mult számunkban részletesen megírtuk a Klobus altábornagy parancsnoksága alatt volt hadosztály bevonulását. A hadosztály kedden és szerdán nagyböszabású hadgyakorlatokat végzett Jánosi illetve Bellény vidékén. Folyó hó 14-én ismét kivonult, és ez alkalommal Jánosi, Bellény, Pálfa vidékét tartotta megszállva, hogy a Miskolc felől felvonuló Mádi Kovács György altábornagy hadtestparancsnok vezénylete alatt levő hadosztályljal megütközzen. Az ütközet egy kis meglepetéssel járt, a meny nyiben a honvéd hadosztály nem a várt helyen vonult fel és támadott. Így hát a védelem is rövid volt, s csakhamar átment a visszavonulásba. Az ütközet után a 27-ik hadosztály egy része Rimaszombatot megkerülve Osgyánnak vonult, a másik része egyesülve a 39-ik honvéd hadosztályljal bevonult Rimaszombatba. Az ütközetnél szerepelt csapatok körülből 18 000 embert tettek ki. A bevonuló csapatok Mádi Kovács György hadtestparancsnok, Kronenbolt, Bolla, Pápai és Jablonszky tabornokok vezetése alatt állottak. Teljes két óráig tartott, míg a roppant hosszú katonai oszlopok Rimaszombatba beváltak. Először jöttek az 5-ik honvéd huszárezred és a 13-ik közös huszárok, kik között ott láttuk Putnoky Mór országgyűlési képviselőt és tartalékos huszár hadnagyot. Majd a 85-ik és 34-ik gyalogezredek utának a 9, 10, 11, 12. honvéd ezredek és a 16-ik honvédrezred egy zászlóalja, 2 tüzérezred és a 13-ik pionier zászlóalj vonultak be. A menet a podgyász-kocsi hosszú sora és hajóhid-vonat zárta be. Ez utóbbi vascsolnakokból áll, melyek szekerekre vannak rakva s szükség esetében vizre bocsáthatók, hogy a katonaságnak az átkelésnél hajóhidul szolgáljanak. A bevonuló hadosztályok, minthogy a propositiok

szerint az ellenséget Rimaszombából Osgyánba szorították vissza, a várost minden előkészület nélkül szállták meg, ennek dacára sem volt a legkisebb fennakadás sem és rövid idő múlva minden szál ember és ló el volt szállásolva. A katonaság kinézése elárulta, hogy nemcsak nagy porban vezette gyakorlatát, hanem a fáradság egy kissé meg is viselte. De minden fáradságot elfelejtettek, hogy honvédek győztek. A honvédség főparancsnokának Bolla Kálmán altábornagy lakásán mindjárt megérkezése után kifizették a fekete sárga lobogót, a parancsnoki jelző zászlót. Ez az a zászló, a mely miatt a parlamentben egyszer olyan nagy vita volt, a monori zászló affair idejében, mikor a Monoron a honvédpáncsnok lakásáról a fekete-sárga lobogót letették. Fehérvári miniszter meg is magyarázta, hogy ez csak jelző lobogó és a közvélemény ebben meg is nyugodott. A főparancsnok kapujában ezuttal disz- és kapuőrsg volt felállítva, a mit a közös altábornagy Klobus megspórolt. Szombaton reggel az összes csapatok Osgyán, illetve B-Gyermat felé elvonultak.

— **A helybeli főgimnáziumban** az ifjúsági körök már megalakultak. Az önképzőkör alakuló ülése f. hó 13-án tartott meg, a hol a tisztviselői kar következőkép alakult meg: ifjúsági elnök Korsós Zoltán, titkár Wiesinger Frigyes, jegyző Sramko Loránt, pénztárnok Karner Árpád VIII. osztályú tanulók, ellenőr Groó Béla, aljegyző Sárkány József VII. oszt. tanulók. — A gyorsírókör f. hó 15-ik napján tartotta újraalakuló közgyűlését. Tisztviselőkké választottak: Ifjúsági elnök Wiesinger Frigyes, titkár Korsós Zoltán, főjegyző Glatter Béla, pénztáros Sramko Loránt, könyvtáros Szalay Tivadár, ellenőr Institúrisz Endre VIII. oszt. tanulók, másod ellenőr Törköly József VII. és aljegyző Ruszkay István VI. oszt. tanulók. A gyorsírás előadói ez ideán: Wiesinger Frigyes és Ivánka Milán VIII. oszt. tanulók. Az önképzőkörnek a tanárikar által megbízott elnöke dr. Veress Soma, a gyorsíróköré Sárkány Imre tanár.

— **Halálozás.** A következő gyászjelentést vettük: Szerényi János ügyvéd fájdalommal jelentli szeretett nejének szül. Jénei Irmának éle-54-ik, házasságának 37-ik évében hosszas szenvedés után 1894. évi szeptember 11-én, esteli 8 órakor történt gyászos elhunytát. A drága halottnak hült tetemei 1894. szeptember hó 13-án d. u. 4 órakor fognak az ev. ref. egyház szertartása szerint a helybeli sírkertben örök nyugalomra helyeztetni. Legyen áldott drága emléke! Rimaszombat, 1894. évi szeptember hó 12-én.

— **Szóllóssy Manó** ismert nevű táncztanítónk a helybeli főgimnázium tanári kara részéről a következő jegyzőkönyvi kivonatot kapta: »Kivonat a rimaszombati egyesült protestáns főgimnázium tanári karának 1894. szeptember hó 5-én tartott gyűlése jegyzőkönyvéből. Igazgató előterjeszti, hogy városunkban két tánczmester óhajt folyó évi szeptember és október hóban táncztanítási tanfolyamot nyitni, u. m. Szóllóssy Manó ur Losonczról és Dobránszky János helybeli táncztanító ur s mindkettő kéri a tanári kar pártfogását. A tanári kar Szóllóssy Manó urat fogja a tanuló-ifjúságnak ajánlani, mint a kit régebben ismer mint kiváló táncztanítót. A jegyzőkönyvből kiírta Sárkány Imre, a tanári kar jegyzője.« Szóllóssy Manó a beiratásokat lakásán, Kossuth-utca 20-ik sz. a. (az emeleten) eszközi.

— **A hadgyakorlatok betegjei** Az elmúlt héten a vidékünkön tartott hadgyakorlatok alatt több betegedés, sőt e gy haláleset is történt. A jobblétre szenderülést itt Rimaszombatan temették el. Családos rezervista volt s több gyermeket hagyott hátra. A legtöbben hullottak a rezervisták sorából ki.

— **Tanügy Dobsinán.** A három év óta fennálló dobsinai állami polgári finiskola nagy virágzásnak indult. A jelen iskolai év elején az első osztályba 80 tanuló iratkozott be, ennél fogva párbuzamos osztályok létesítése vált szükségessé. Róczey István igazgató és tárgyban járt már a miniszteriumban, ahol a szükséges előterjesztéseket megtevén, azon biztos ígéretet nyerte, hogy a párbuzamos osztály létesítése következtében megürült nyelvtörténelmi tanszékre néhány nap múlva új tanár fog kinevezetni Erhardt Henrik titeli illetőségű okleveles polgári iskolai tanár személyében. Ezenkívül a miniszter a nyáron két tanerőt nevezett ki a dobsinai állami polgári iskolához, u. m. Horváth J. A. és Hanvai Ede tanárokat.

— **Az átvonuló katonaság** tisztikara kiváló kitüntetésben részesítette Gömöri Ede szállodatulajdonost városunkban, a mennyiben elismerésüket fejezték ki Gömöri urnak a szállodájában. »Örcsarnokában éttermében és kávéházában fogyasztott italok és étkek jósága, a figyelmes és pontos kiszolgálás felett, melyet itt tapasztaltak.

Aki ösméri Gömöri Edénél mindenre kiterjedő figyelmét és gondoskodását, valamint azt a szigorú pontosságát, melylyel üzletét vezeti, az könnyen elgondolhatja, hogy a nagygényű katonatisztikar meg is lehetett elégedve. Jól esik feljegyeznünk, hogy akadt városunkban egy ily üzletember, aki a jelen alkalmat nem használta ki kapszian és városunk jóhírnevét a messze idegenbe is terjesztette!

— **Meghívó.** Gömör-Kishont t. e. vármegye községi és körjegyzői együletének rendes évi közgyűlése folyó évi szeptember 24-én délelőtt 10 órakor Murányban fogván megtartani, arra az egylbt tagjai tisztelettel meghívataknak. A közgyűlést megelőzőleg szeptember 24-én d. e. 9 órakor a központi választmány tart gyűlést, melyre a választmányi tagjai és az egylet tisztviselői megjelenni kéretnek. A közgyűlés tárgysorozata: 1. Elnöki megnyitó és jelentés az egylet évi működéséről s a nyugdíjintézet állásáról. 2. Az 1893—4. évi számadásának megvizsgálása s a felmentmény megadása. 3. Az 1894—5. évi költségeloirányzat megállapítása. 4. Az ügyrend értelmében a közgyűlésig beadandó indítványok és értekezések felolvasása és tárgyalása. 5. Az egylet tisztviselőinek leköszönése és újak választása. Azon reménynek adok kifejezést, hogy az egylet tagjai kivétel nélkül meg fognak a közgyűlésen jelenni, egyszersmind kérem, hogy a tagdíjhátralékot ez alkalommal kifizetni sziveskedjenek. — Közébed után a történelmi nevezetességű murányi várba kirándulás lesz. Pelsőcz, 1894. szeptember 4-én Fridrik Vilmos, elnök.

— **Beszámolás.** A rozsnyó-egyházmezei róm. kath. tanító-egyesület XII. évi közgyűlésének alkalmából f. hó 4-én rendezett szini-előadás jövedelmének kimutatása. Bevétel: 186 frt 10 kr. elárusított jegyekből. Adományból és felülfizetésből: Bahéry József 20 kr., Bobák Béla 1 frt, Hoffmann Vendel 2 frt, Juraskó Jakab 60 kr., Kalocsay Cyula 2 frt, ifj. Koren Pál 1 frt 60 kr., Mészáros Bálint 1 frt, Mrafcsák József 20 kr., Szvetniczky Ferencz 60 kr., Unterer Mihály 1 frt, összesen 11 frt 50 kr., összesen 21 frt 70 kr. Összes bevétel 207 frt 80 kr., kiadás 93 frt 40 kr. maradt tehát 114 frt 40 kr. tiszta jövedelem a tanító-egyesület alapitójának és a rimaszombati kath. olvasó-egylet könyvtárának javára. Fényes eredmény! De mennyivel fényesebb eredmény lett volna, ha az ugynevezett »R. H.« szerint az intelligencia nem késik az éji homályban. Nem merném föltételezni, hogy az igen tisztelt cikkező ur ezzel ítéletet akarva mondani a rimaszombati intelligencia felett, amely nem érdeklődik kellőleg a tanügy és a közművelődés iránt, mert az elfogyott jegyek száma bizonyítja, hogy intelligencia vala elegendő jelen. Hanem valószínűleg az igen tisztelt cikkező urnak az intelligenciáról más fogalma van. Talán valami jelzővel közelebből meghatározhatná. Különbön egyéni fogalmihoz semmi közöm, csak az igazság kedvéért kinyilvánítom e tényt, hogy a 207 frt 80 krnyi bevételt a tanügy s a közművelődés iránt érdeklődő rimaszombati intelligenciának köszönhetjük legnagyobbbbrészt. Tények beszélnek és nem üres szavak. (Beadatott.)

— **A m. kir. honvédelmi miniszter** folyó évi 4431. eln. számú rendeletével a katonailag kiképezett népfőlkéles 1-ső és 2-ik osztályának jelentkezését rendelte el, ezen jelentkezéshez Gömörvármegye területén honiilletőséggel bíró, valamint más megye területéről állandóan itt tartózkodó azon népfőlkélek tartoznak jelentkezni, kik még a 42-ik életévet túl nem haladták. — Ezen jelentkezések Gömörvármegye területén az alább nevezett napokon, állomásokon; rendezett tanácsú városok, nagyközségek és körjegyzőségekhez tartozó községekben legénységgel következőleg tartatik meg: Jolsván: október 1-én Jolsva rendezetttanácsú város, 2-án kövői és lubenyiki körjegyzőségek; Ratkón: október 4-én Ratkó nagyközség, Ploszko és újvásári körjegyzőségek; N-Róczén: október 6-án Nagy-Róczé r. t. v. és a murányi körjegyzőség; Pohorellai vasgyár: okt. 8-án Sumjác körjegyzőség, 9-én Helya körj., 10-kén Pohorella és Polomka nagyközségek; Dobsinán: okt. 12-én Dobsina r. t. v., 13-án F-Sajó-i körjegyzőség; Rozsnyón: okt. 15-én Rozsnyó r. t. v., 16-án Betlér és dernői körjegyzőségek, 17-én berzetei és k-h-várallji körj.; Csetneken okt. 19-én geczfalvai és nagy-szlabosi körjegyzőségek, okt. 20-án Csetnek, Pelsőcz nagyközségek és kuntaplóczai körjegyzőség; Tornallján: okt. 22-én Putnok, Tornallja nagyközs. és lekenyei körjegyzőség, 23-án a sajó-gömöri körjegyzőség és a f. szuhai körjegyzőségből Hubó, Naprágy és Poszoba községek, 24-én Bánréve és felső-vályi körjegyzőségek, 25-én Méhi és Runyai körjegyzőségek; Ragályon: okt. 27-én ragályi körjegyzőség és a f. szuhai körjegyzőségből Alsó-Szuha, F.-Szuha, Kelemer és Zádorfalva községei; Harkácscon: okt. 29-én Gicze és felfalusi körjegyzőségek; Batkán: okt. 31-én Felső-Balogi körjegyzőség, november 1-én bátkai körjegyzőség,

Rimaszécsen: nov. 3-án Velkenye és hangony körjegyzőségek, nov. 4-én a rimaszécsi körjegyzőség; Feleden: nov. 5-én almágyi és sőregi körjegyzőségek, nov. 6-án jánosii és várgedei körjegyzőségek, nov. 7-én Simonyi körjegyzőség; Rimaszombatan nov. 8-án tamásfalvi és varbócsi körjegyzőségek, nov. 9-én oszgyáni körjegyzőség, nov. 10-én Rimaszombat r. t. v.; Nyustyan: nov. 11-én Kokova nagyközség és a forgácsfalvi körjegyzőség, nov. 12-én Tiszolc nagyközség és a hrussói körjegyzőség, 13-án nyústyai és rimabányai körjegyzőségek, nov. 14-én Klenőcz nagyközség népfelkelői.

— **A jöpalócvezetők Aggteleken.** A magyarországi »Kárpát-egyesület« gondozása alatt álló aggteleki barlang nemcsak arról nevezetes, hogy a világhírű cseppkő alakzataiban gyönyörködhetik a turista, hanem a speciális, jó ízű mondókákban gazdag palóc vezetőiről is. Mig Mikszáth Kálmán elbeszéléseiben a jó palócokat tónak mondja, ezt mindjárt megczáfolja az aggteleki barlang magyar születésű palóc vezetői, kik a paraszt észjárásukkal, különös megjegyzésükkel és magyarázataikkal óriási folytonos derűtlenségben tartják a barlang látogatóit. Ez a nevezetes két férfi Kompektor Jóska és nálnál fiatalabb Czoki Miska. Kompektor Jóska, mint Aggtelek általános komája, a háromlábú székhez hűtlenné lett csizmadia mester. A dikics mustár miatt már otthon heverhet, mert szerződéses vezetője a barlangnak. Nincs rá nézve kellemesebb dolog, mint a barlang bejárása. Ilyenkor a kiránduló társaság élén haladva, büszkén, egyetemi katedrába beillő magyarázatokba ereszkedve, erősen emlegeti Jupiter, Junó, Zeus elsőrendű mithológiai alakokat. Baksay Daniel, Gömörvármegye közszeretében álló Dani bácsija, már annyira fejébe verte a dikicséhez hűlen mithológiát, hogy Kompektor Jóska csak recizálja Minerva, Merkur s egyéb ilyen nyugalomba helyezett család és leszármazási történetet. Most legutóbb történt, hogy a Markó Miklós által vezetett kiránduló társaság egyik tagja igen gyengének mutatta be magát, mithológiai ismeretekben. Nioberől volt szó, a kiről Kompektor Jóska, amidőn egy uri ember nagyon kérdésködött volna, emigy referált: »Moá megkövetem becses személyét, bántódás bene ne esék, moá csak ki mondok a szavazatot. Bion kigyémed nem nagy foganatul van Mityologia iránt nézést. Ha még Niobe durációját se tudja. E sirva született könyveze halt, hogy im a magzatyait ugy e hányták mint kutya a kölykit. Jupéter a ki nagy Isten vau, a tette még vele a nagy tempót, hogy a magzatyait »holtra szóna a motozával együtt« Bion Niobe csak asszony vót, gyenge perszóna, neki a nagy siráncnak, azóta mindíg könyvezésben van. Itt hát a tisztét Urak és asszonyágok, látják fájnul ki van csepegeve, bio sirdogál. Ez a »Mityologia.« Czoki Miska erre büszkén csak annyit mond: »Mióta mirk a Mityologia iránt nagy részveitelt vagyunk, nagy beöndök a tudomás, mert daczára a mindeneknek, a nagytiszteletű urunk úgy belénk verte akár a vadász a zuskába a folyást.« Fővezető: Kompektor Jóska. Alvezető: Czoki Miska.

— **Gróf Kreth Béla** a fővárosi 1848—49-ki muzeum igazgatója, 100,000 kepet nyomtatott az iskolákba leendő szétoszthatás végett. E képek a szabadságharcz dicsőségek momentumait és e korszak jeleseinak arczképeit ábrázolják. A szabadságharczi ereikye muzeum a hazafiasabb városokat, községeket és egyleteket kérte föl, hogy vásárolják tömegesen a honfui erényekre buzdító képeket, a melyeken leszakitható szelvények is vannak és ezekkel a fővárosba rándnlók megtekinthetik a nagybecsű ereikye muzeumot.

A laptulajdonos megbizottja és felelős szerkesztő:
SZELESS ÖDÖN.
Segédszerkesztő: CSERNAY DÁNIEL.

Nyilttér.)*

Helyreigazítás.

Ugy a fővárosi lapok némelyike, mint a Gömörvármegyei lapok**) által is azon téves állítás tétetvén közzé, hogy engem fiam, Csizi Lajos szándékosan meglőtt volna. Szükségessé látom kinyilatkoztatni, hogy e közlések a valóságnak meg nem felelnek s a téves közleményre okot szolgáltató csekély sérülésem az én vigyázatlanságom eredménye.

Kelt Lénártfalán, 1894. szeptember 14.

Csizy László.

Előttünk:
Csizy György.
Molnár István.

*) Ezen rovat alatt közlöttekért nem vállal felelősséget a Szerk.
**) Ezen hirt mi nem közöltük. Szerk.

